

In welke mate recidiveren jongeren nadat de jeugdrechter hen heeft geplaats naar aanleiding van een als misdrijf omschreven feit?

Een onderzoek van de Vrije Universiteit Brussel bracht in kaart welke contacten jongeren hebben nadat ze voor het eerst geplaats werden in een gemeenschapsinstelling.

De onderzoekers wilden ook de verschillende factoren begrijpen die samenhangen met recidive.

Recidiverende jongeren

Wat in het onderzoek meteen opvalt, is hoe snel jongeren in een gesloten of half-open gemeenschapsinstelling (GI) geplaats worden. Voor een meerderheid (tot

60 %) van de jongeren die voor de eerste keer geplaats worden in een GI, is het ook het eerste of tweede feit dat door de jeugdrechter wordt vervolgd.

Sommige ezels stoten zich aan dezelfde steen

Het moet wel gezegd dat een 'snelle plaatsing' een onderdeel van voorlopige maatregelen vormt. Het blijft bovendien onduidelijk of het in die gevallen daadwerkelijk om het eerste als misdrijf omschreven feit (MOF) gaat. Het parket kan immers ook aangemelde zaken seponeren.

Ook de grote verschillen tussen de doorverwijzers of plaatsende instanties vallen op. Koploper als plaatsende instantie is de jeugdrechtbank van Antwerpen. De onderzoekers merken op dat in regio's waar zich meer instellingen bevinden met een strenger regime, er ook meer en strenger geplaatst wordt. Zo plaatst de jeugdrechtbank van Antwerpen niet alleen duidelijk

meer jongeren, maar doet ze dat ook stelselmatig in de GI De Kempen en in het bijzonder in de instelling De Markt. Die conclusie krijgt pas zin als je rekening houdt met de totaliteit van de jeugdbeschermingdossiers in de verschillende arrondissementen. Nuanceren is echter niet makkelijk omdat de onderzoekers niet konden

bescherming. Het traject van de onderzochte jongeren in de jeugdbescherming is bijzonder grillig, ja zelfs chaotisch. Het is een haast onontwaaarbaar kluwen van feiten, beslissingen (beschikkingen, vonnissen en herzieningen) en de uitvoering van maatregelen.

Onderzoekers konden niet beschikken over degelijke gerechtelijke statistieken in jeugdzaken.

beschikken over degelijke jaarlijkse gerechtelijke statistieken in jeugdzaken.

Een minderheid hervalt

De onderzoekers gingen, alle beperkingen in acht genomen, ook na welk traject de jongeren in de jeugdbescherming afleggen. Veel jongeren beginnen hun traject met een plaatsing in de gemeenschapsinstelling. De voor geschiedenis van die voor het eerst geplaatste minderjarigen geeft aan dat bijna driekwart geen verleden in een problematische opvoedingssituatie (POS) heeft. Na analyse van de gerechtelijke gegevens kregen de onderzoekers

Interessant is ook dat tegenover de lage recidive van een groot deel van de onderzochte jongeren, een criminologisch relevante groep zichtbaar wordt, die verantwoordelijk is voor een belangrijk deel van de recidive. Deze hardnekkige moffers moeten volgens de onderzoekers aparte aandacht krijgen in de verdere analyses en in de kwalitatieve verdieping.

De onderzoekers wijzen in hun onderzoek geregeld op het exploratieve karakter van hun onderzoek en vooral op de nodige beperkingen van de verzamelde empirische gegevens. Een vervolgonderzoek zou die beperking moeten wegwerken.

Uit de beperkte gegevens blijkt, in tegenstelling tot Nederland, een zeer lage recidivegraad bij de minderjarigen.

een iets beter zicht op het gerechtelijk traject, zowel voor als na de eerste plaatsing. De gegevens over het aantal nieuwe feiten van de voor het eerst geplaatste jongeren bevestigen niet de recidivegraad die in een Nederlands onderzoek werd vastgesteld. Uit de beperkte gegevens blijkt veeleer dat zeer weinig minderjarige 'moffers' (jongeren die een MOF gepleegd hebben) hervallen. Tot 70% van hen blijft misdaadvrij binnen de observatietermijn na de plaatsing én binnen het systeem van de jeugd-

Geplaatste delinquente jongeren en recidive | Jenneke Christiaens, Christian Eliaerts, Elisabeth Enhus, Leslie Curtis. Eindrapport VUB, 2007. info@vub.ac.be